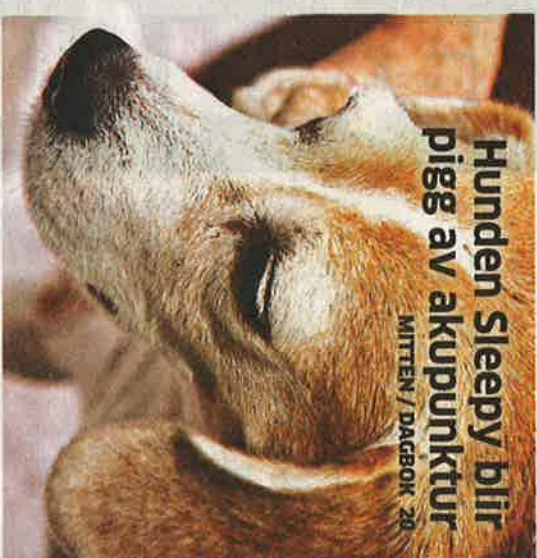
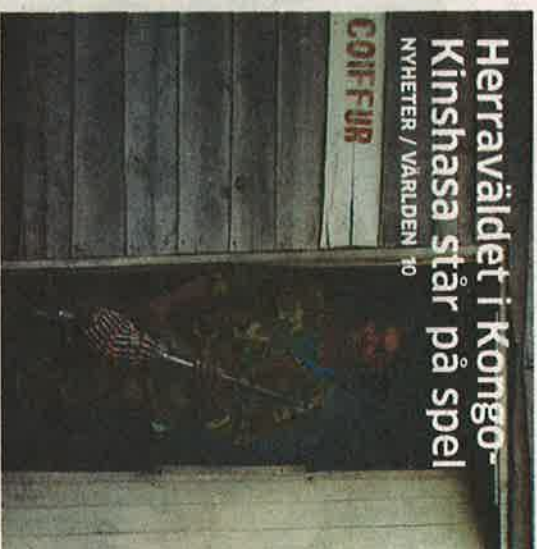

HBL

HUFVUDSTADSBLADET

19 november 2012 **MÅNDAG** www.hbl.fi

E-recept är apotekens kassako

Vårdpersonal uppmanar patienterna att jämföra kostnaden för att förnya recept

Helsingforsregionen inför e-recept i olika takt. I Vanda skrivs redan 80 procent av recepten elektroniskt. I Helsingfors ska alla hälsostationer ha infört e-recepten i slutet av november. I Esbo skriver Alberg hälsostation ut e-recept. Det som varit den största överraskningen är att vissa apotek tar en avgift då man förnyar

e-receptet. Avgiften varierar och kan vara till och med mer än fem euro.

I övergångsskedet har det också uppstått problem med informationen för demenspatienter eftersom man inte kan vara säker på att de upplättat vad det är fråga om. – Vi måste informera patienterna och be om deras tillstånd. Ibland har vi inte kun-

”Först var jag misstänksam men de fungerar ju bra. Jag litar på att e-recept är lika trygga och bra att använda.”

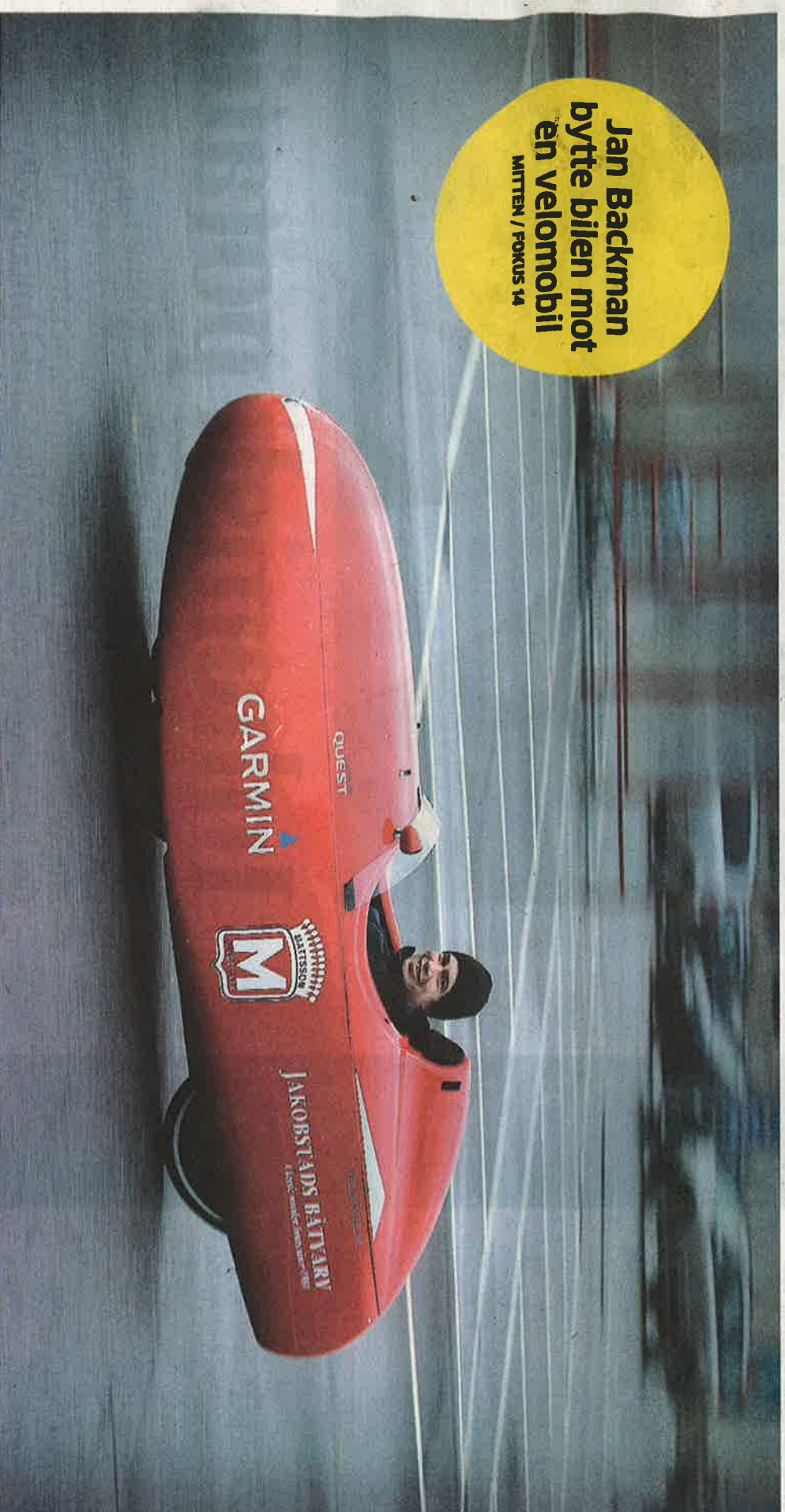
SINIKA KARJALAINEN
apotekskund till Hbl

nat vara säkra på om patienten upplättat vad den har gett tillstånd till. Det kan till exempel finnas minnessjukdomar som gör att de inte förstår. Det har varit besvärligt och svårt att avgöra hur vi ska hantera det, säger projektchef Antti Lähteenmäki i Helsingfors.

NYHETER / FINLAND 4

**Jan Backman
bytte bilen mot
en velomobil**

MITTEN / FOKUS 14

PILAR FRAM. – Man kommer torrskodad fram oberoende av väder. Det svåra är att byta människors invanda tankebanor, säger Jan Backman. **JOHANNES TENO**

”Universiteten har försatts i en omöjlig situation”

NYHETER / FINLAND 8

Vi tvingas importera potatis

Potatisskörden för i år blev rekordliten. Enligt färskasiffror finns det fyrtio procent mindre potatis än i fjol. Finland kommer att tvingas importera potatis och priset kommer att stiga. Särskilt hårt drabbas skolköken, sjukhusen och arbetsplatsernas lunchkök. **NYHETER / FINLAND 2**

**Svår grupp
utmanar i
basket-EM**

Turkiet, Ryssland, Grekland och Italien är Finlands motståndare. **SPORT 25**

**SAS höll
resenärer
i spänning**

Ovisst om facket går med på de hårda sparkraven. **NYHETER / FINLAND 7**

Myheter	2	Kultur & nöje	16
Finland	2	Dagbok	20
Världen	10	Sport	22
Ledare	12	Serier	29
Debatt	13	TV & radio	30
Mitten	14	Väder	32
Fokus	14		

VECKA 47 NR 314 001313-12-47

★ 6 414880 013137

Helsingfors	8.30	15.41
Jyväskylä	8.42	15.22
Uleåborg	9.10	14.56
Utsjoki	10.28	13.26

Apropå

Vill du att jag kör ihjäl dig?

Kim Isaksson

■ Titta på Jan Backman i hans röda velomobil här bredvid. Knallröd som den värsta Ferrari! Bra synlighet.

Men, det är något helt annat med fotgängare och i synnerhet med hundägare. Som är ute och går sent på kvällen i duggregn, i svarta kläder – utan reflex varken på sig själv eller på hundkräket som förvånansvärt ofta får löpa med lång lina medan matte eller husse håller mobilen vid örat glömsk av att det finns en värld utanför telefonens skal.

Samma sak gäller cyklister och de som joggar. Det ska vara svart – tydligen för att det är trendigt och för att man säkert inte ska synas i mörkret.

Häromkvällen tog jag en tur med familjens andra bil efter att ha laddat bilbatteriet som av någon orsak hade laddat ur sig. Färden gick både på landsväg och på stadsgator, efter klockan åtta på kvällen.

Jag höll på att köra på två personer och en hund. De två fotgängarna var båda klädda i svart utan en enda reflex på sig. Hunden råkade ha svart päls och sprang dessutom i ändan på en fem sex meter lång löplina. Matte pladdrade i mobilen och varken såg eller hörde.

Det gjorde inte jag heller trots låg hastighet, bilens strålkastare och trots gatubelysningen, svag och eländig som den brukar vara i småstäder där träd ofta tar bort hälften av allt ljus.

Det var nära ögat! Någon kunde ha dött och jag skulle antagligen ha åtalats för ovarsamhet i trafiken och dödsvållande.

Jag orkar inte ens skriva om alla barn som får cykla omringad efter mörkrets inbrott utan cykellampa. Tänk vad föräldrarna måste älska sina barn: så mycket att barnen får vara ute i mörkret i svarta kläder på cyklar utan reflexer och ljus.

Det finns faktiskt fina reflexer och reflexvästar. De kostar inte ens mycket.

Det är sent att gråta när polisen ringer på dörren med sorgbudskap.

Skärpning!

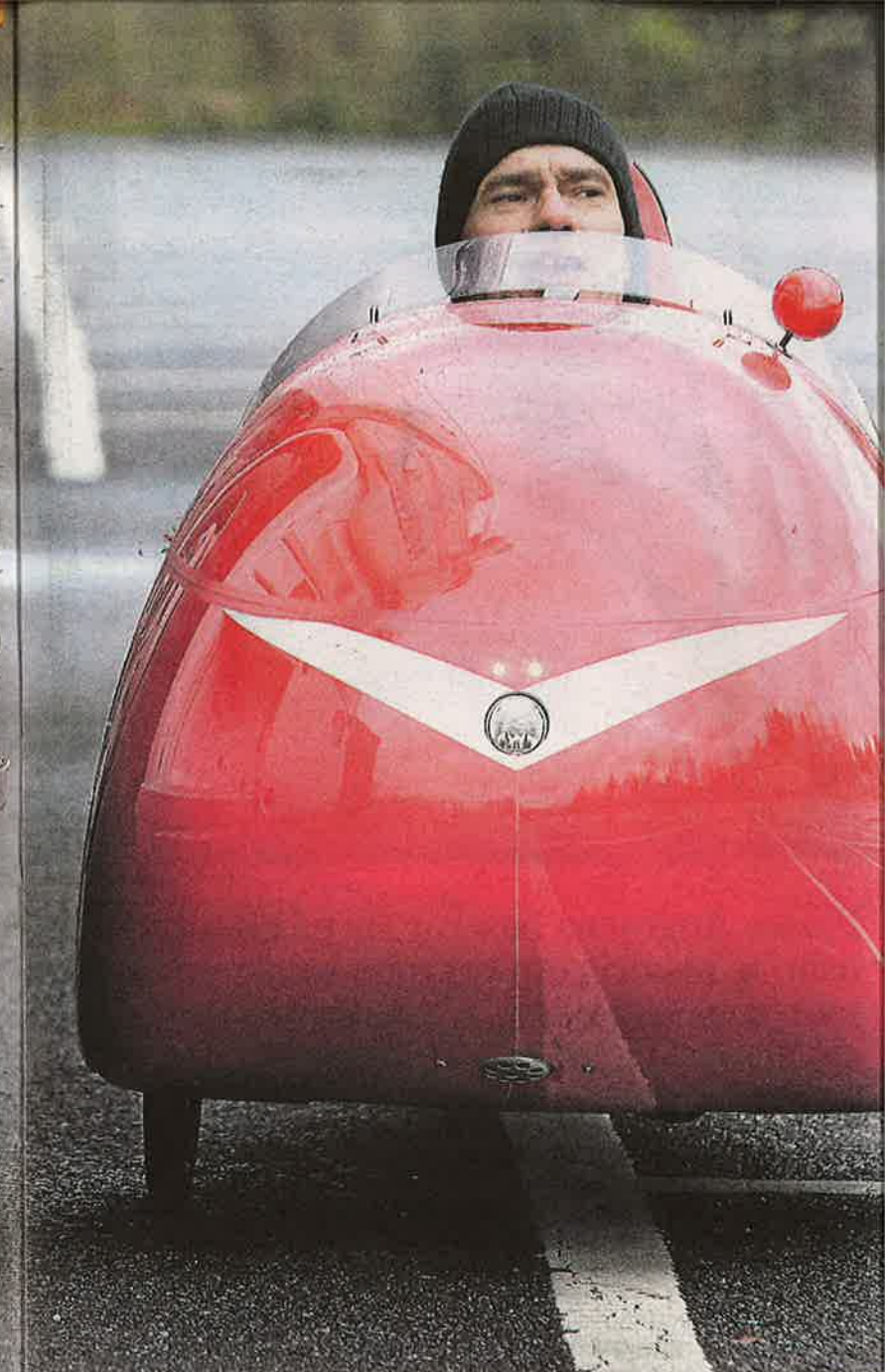
kim.isaksson@hbl.fi

2

FOKUS
DAGBOK
KULTUR & NOJE

LÄTTVIKTARE. Jan Backman anser att velomobilen kan ersätta en stor del av de funktioner som personbilen fyller i dag. – Varför släpa med sig ett motordrivet metallfordon på 1 000 kg för att transportera en person, när man själv kan trampa fram ett skal på 30 kg?

Velomobilen är

Nybilsdoften har fläktats ut och velomobilen kan konstateras inkörd efter hemfärden på 2 250 km från fabriken i Holland. Nu väntar vardagen för Jan Backman och hans velomobil. Han är säker på att den klarar våra karga vägförhållanden.

JAKOBSTAD Den ser ut att sväva när den kommer ner för Skolgatan, mitt bland bilarna i förmiddagstrafiken och över järnvägsspåret. Den blinkar och svänger in på cykelbanan och fortsätter sin jämna, ljudlösa färd. Farkosten är stadens första velomobil och den väcker förmodligen lika stor uppmärksamhet som stadens första bil gjorde på sin tid.

– Jag har aldrig sett så många glada människor och så många kameranlinser som under de senaste veckorna. På landsvägen kryper bilar efter mig, innan de kör om och vissa parkerar längre fram för att titta när jag kommer förbi, säger ägaren **Jan Backman**.

Också på stan samlar den snabbt en nyfiken åskådarskara och väcker

er muntra reaktioner.

– Män undrar ofta om det är en elbil och kvinnor bara smälter som smör. Vad gullig den är, och röööö! Jag har aldrig åkt i en sådan brudmagnet förr, tur att den inte rymmer medpassagerare, skrattar Jan Backman.

Vad är det då för en farkost? Juridiskt är det en cykel. Den drivs fram-

en sällsyn

KÖRGLÄDJE. Velomobilens bekvämlighet talar för att den kommer att bli vanlig.

åt endast av förarens trampkraft och tar ungefär lika mycket plats i trafiken och på parkeringen som en cykel. – När jag är ute på körbanan håller jag samma hastighet som bilarna runt mig. Där uppfattas velomobilen som en liten bil. På cykelbana håller jag låg fart och kör den som en cykel.

Slitstark och bekväm

Även tekniskt har den mycket gemensamt med en cykel. Den är bakhjulsdriven och kraftöverföringen sker med en inkapslad kedja. Servicebehovet är minimalt eftersom de rörliga delarna är skyddade inne i kolfiberskrovet.

– Det finns en lista på nätet där velomobilägare regelbundet uppdaterar hur mycket de kör. I topp ligger en holländare som kört över

Kontakt: Featureavdelningen
feature@hbl.fi, 09 1253 220, 09 1253 222

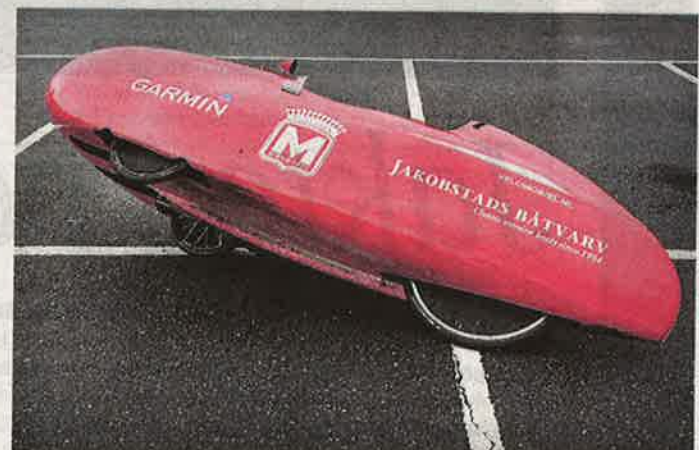
Backman anser att velomobilen stor del av de funktioner yller i dag. - Varför släpa drivet metallfordon på 1 000 tera en person, när man ram ett skal på 30 kg?

LÄTTRAMPAD TREHJULING. Velomobilen är tack vare det låga luftmotståndet mycket lättare att driva fram än en cykel. Lastutrymmet är ungefär 100 liter.

ENERGISNÄL. Strömkällan för belysning, blinkrar och signalhorn är ett litiumbatteri. Till utrustningen hör också en plotter och en pulsmätare. - Konstruktionen är mycket välgenomtänkt. Allt man behöver finns, men allt överflödigt är bortskalat, säger Jan Backman.

LÅNG LEVERANSTID. Ett halvt år efter att han lagt in sin beställning kunde Jan Backman kvittera ut och trampa hem sin velomobil från fabriken i Holland i början av oktober. Resan på 2 250 km tog 12 dygn. - Det regnade varje dag så jag fick verkligen testa hur den fungerar i ruskväder.

Velomobilen är en sällsynt brudmagnet

...har fläktats ut och velomobilen kan konstateras efter hemfärden på 2 250 km från fabriken i Holland. Du väntar vardagen för Jan Backman och hans velomobil. Han är säker på att den klarar våra karga vägar.

att sväva när för Skolgatan, förmiddagsträffarna. Den in på cykelbanan, jämna, ljudlösa stadens första rucksacksmått som rde på sin tid.

- Jag har aldrig sett så många glada människor och så många kamelelinser som under de senaste veckorna. På landsvägen kryper bilar efter mig, innan de kör om och vissa parkerar längre fram för att titta när jag kommer förbi, säger ägaren **Jan Backman**.
Också på stan samlar den snabbt en nyfiken åskådarskara och väcker

er muntra reaktioner.
- Män undrar ofta om det är en elbil och kvinnor bara smälter som smör. Vad gullig den är, och rööööö! Jag har aldrig åkt i en sådan brudmagnet förr, tur att den inte rymmer medpassagerare, skrattar Jan Backman.
Vad är det då för en farkost? Juridiskt är det en cykel. Den drivs fram-

KÖRGLÄDJE. Velomobilens bekvämlighet talar för att den kommer att bli vanlig.

åt endast av förarens trampkraft och tar ungefär lika mycket plats i trafiken och på parkeringen som en cykel.
- När jag är ute på körbanan håller jag samma hastighet som bilarna runt mig. Där uppfattas velomobilen som en liten bil. På cykelbana håller jag låg fart och kör den som en cykel.
Slitstark och bekväm
Även tekniskt har den mycket gemensamt med en cykel. Den är bakhjulsdriven och kraftöverföringen sker med en inkapslad kedja. Servicebehovet är minimalt eftersom de rörliga delarna är skyddade inne i kolfiberskrovet.
- Det finns en lista på nätet där velomobilägare regelbundet uppdaterar hur mycket de kör. I topp ligger en holländare som kört över

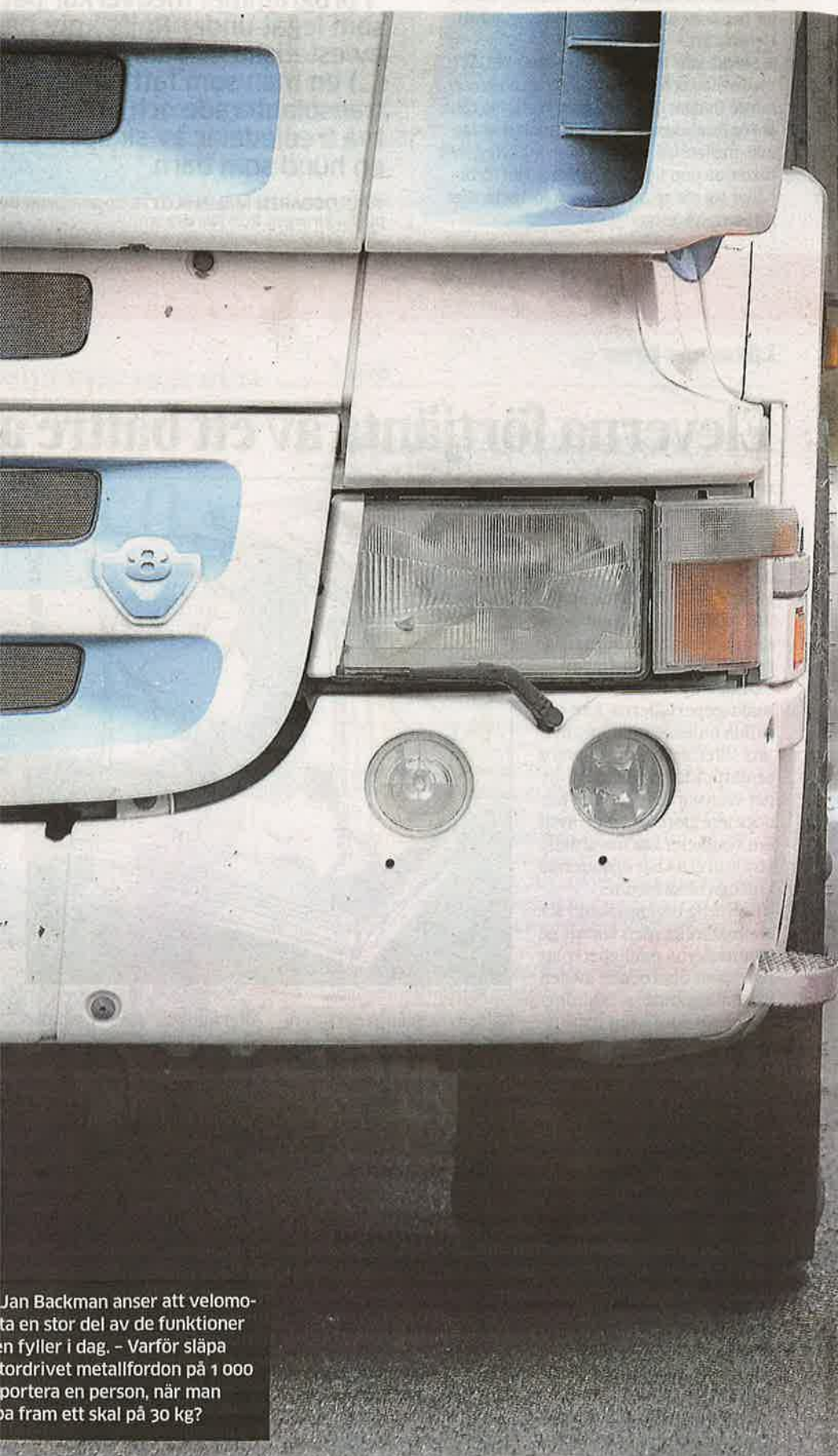
200 000 kilometer med sin velomobil från 2004, utan någon omfattande service.
Ett litiumbatteri ger ström åt LED-belysningen, blinkarna, bromsljusen och signalhornet.
- Jag har en mekanisk ringklocka också för att inte skrämma cyklister och fotgängare med tutan.
Även om velomobilen är en kul grej, ser Jan Backman den i första hand som ett nyttofordon. Han har sålt sin bil och kommer att trampa året runt. Med dubbdäck klarar han vinterföreläsningar och när det störtregnar är det bara att dra upp suffletten. Bekvämligheten är bättre än han hade föreställt sig.
- Jag kan sätta mig i vilka kläder som helst och komma torrsködd fram. Ingen kupévärmare behövs.

Man håller värmen bra här inne.
Om han ska nämna något negativt om sitt fordon så är det vindkänsligheten på landsvägen.
- Ekipaget med förare väger bara 100 kg. Med en så stor segelyta måste man sitta och parera vindbyar när det blåser hårt. Å andra sidan behöver man inte ge sig ut på landsvägen i sådant väder.
Lacket redan repat
På högersida är lacket redan rejält repat efter en dikeskörning i Sverige.
- Det var resultatet av en rad faktorer. Vädret var bedrövlighet, regn och hård bläst. Jag kom ut på en öppen slätt och fick en kastby snett framifrån. Jag steg ur helt oskadd, men hade äggröra inne i hytten.
I stadstrafik har han ännu inte

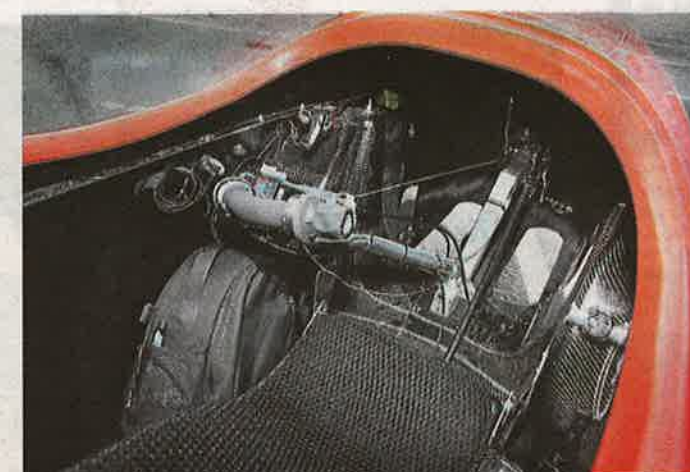
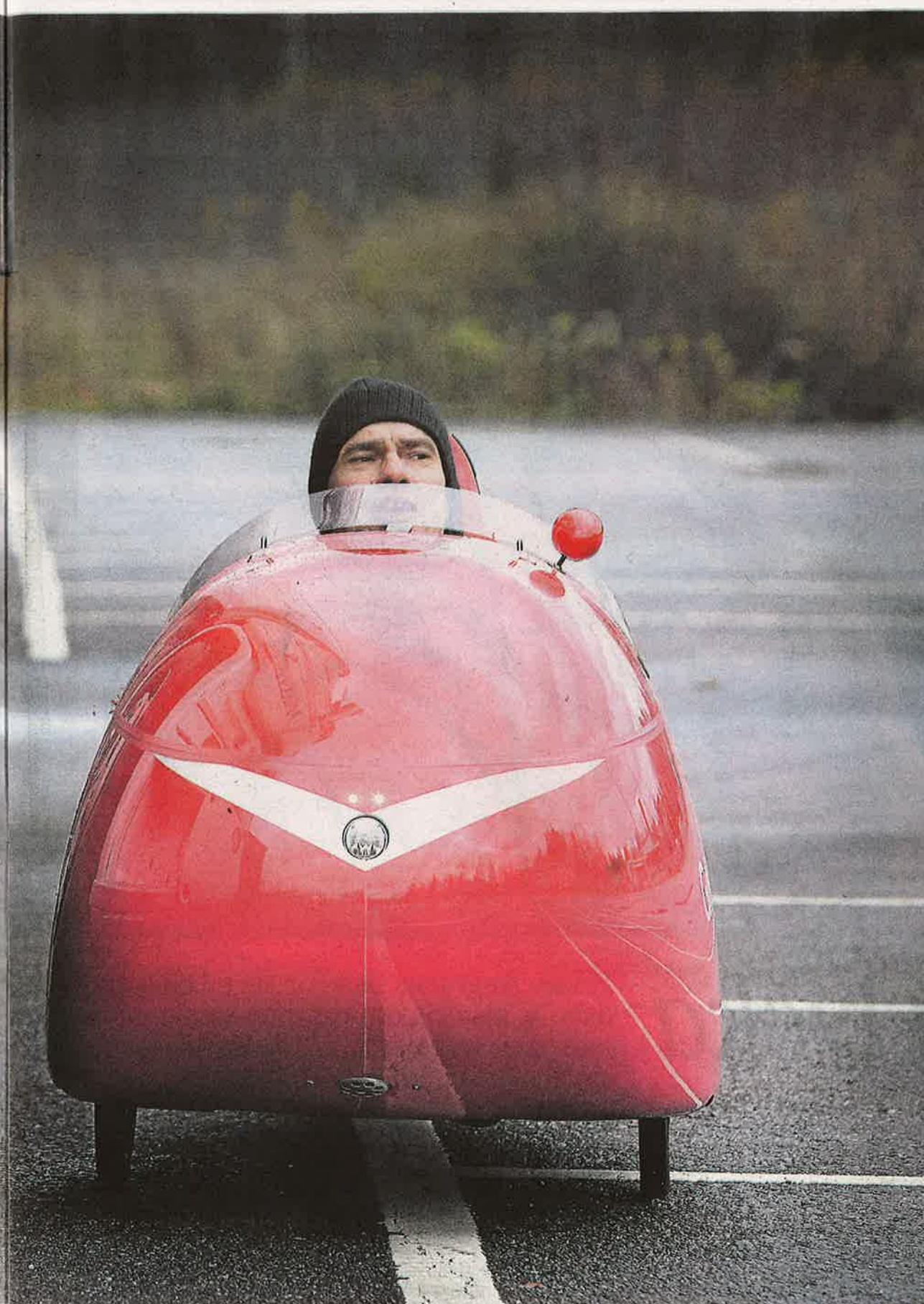
upplevt någon hotfull situation. Jakobstad är inte känt som någon progressiv stad när det gäller mjuka trafiklösningar. När flera oroade invånare nyligen anhöll om farthinder i bostadsområden, svarade tekniska nämnden att gatan inte är någon lekplats. Bilar, och främst stora bilar, ska ha företräde.
- Körstilen är aggressivare här än i de städer jag passerade under hemresan från Holland, men jag är van vid den och därför funkade det bra, säger Jan Backman.
Och även i Jakobstad spricker bilförare upp i stora leenden när de ser stadens första velomobil.
TEXT **Johan Svenlin**
feature@hbl.fi
FOTO **Johannes Tervo**
foto@hbl.fi

er

Jan Backman anser att velomobilen är en stor del av de funktioner som fyller i dag. - Varför släpa ett tordrivet metallfordon på 1 000 kg för att portera en person, när man kan ha fram ett skal på 30 kg?

LÄTTRAMPAD TREHJULING. Velomobilen är tack vare det låga luftmotståndet mycket lättare att driva fram än en cykel. Lastutrymmet är ungefär 100 liter.

ENERGISNÅL. Strömkällan för belysning, blinkrar och signalhorn är ett litiumbatteri. Till utrustningen hör också en plotter och en pulsmätare. - Konstruktionen är mycket välgenomtänkt. Allt man behöver finns, men allt överflödigt är bortskalat, säger Jan Backman.

LÅNG LEVERANSTID. Ett halvår efter att han lagt in sin beställning kunde Jan Backman kvittera ut och trampa hem sin velomobil från fabriken i Holland i början av oktober. Resan på 2 250 km tog 12 dygn. - Det regnade varje dag så jag fick verkligen testa hur den fungerar i ruskväder.

Velomobilen är en sällsvnt brudmagnet